

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IV. Varii modi detractationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

cultē detrahit. 1. Joan. 3. *Omnis qui detrahit fratri suo, homicida est* (sic refertur can. *Summa* proximē referendo) quia scilicet ipsum privat vitā civili. Proverb. 24. *Abominatio hominum, detractor.* Ibidem c. 21. *Cum detractoribus ne miscearis, quoniam repenit confurget perditio eorum.* Plal. 100. *Detrahentem secreto proximo suo, hunc persequer.* Rom. 1. *detractores dicuntur Dei odibiles.* Jacob. 4. *Qui detrahit fratri, aut qui iudicat fratrem suum, detrahit legi, & iudicat legem.* Can. *Summa* 16. q. 1. *Summa iniquitas est, fratres detrahere & accusare.* Unde scriptum est: „*Omnis qui detrahit fratri suo, homicida est* (pro quanto scilicet fratrem tuum, quantum in se est, privat vitā civili) & omnis homicida non habet partem in regno Dei. „ Propterea etiam Chryllostomus homil. 3. ad pop. Antioch. *Eliminemus omnem ex ore nostro detractionem, scientes, quod etsi cinerem conidamus, nulla nobis aspera vita hujus utilitas proderit, nisi detractione abstinemus.* Detractionem homicidii malitiae & crudelitati proximam esse declarat canon proximē relatus. Declarat & Tertullianus lib. de idololatria c. 2. quia *homicidium non in sola sanguinis professione, & anime ereptione est reputandum. Homicidium enim in verbo maledicti & convicii iudicat Deus.* Et Optatus Milevitanus aiens de Donatistis, qui sacerdotii honore seu gradu Sacerdotes in Ecclesia Catholica ordinatos movebant: *Vos vram fedeliter homicidium... ad infundendum morsum honoribus alienis, dentes vestros in sanguis & arma veristis; linguas acutis in gladios, quas movistis in mortes, non corporum, sed honorum, vel famae. Fugulastis, non membra, sed nomina... Necis multa sunt genera, sed unum nomen est mortis... Quid interest an gladio ferias, an lingua percussas? Indubitanter homicida es, si per te mortuus fuerit, qui vivebat... fundendo sanguinem, non corporis, sed famae, vel honoris? Et S. Anselmus cap. 147. similitud. ex S. Clemente tria esse dicit homicidii genera, scilicet interfectionem, odium, detractionem. Et S. Bernardus serm. 24. in Cant. *Omnis qui detrahit, primum quidem seipsum prodit vacuum charitate. Deinde... ferit charitatem in omnibus qui se audiunt, lingua maledica; & quantum in se est, necat fundens & extinguit. Non solum autem, sed & in absentibus unversis, ad quos volans verbum forte per eos qui praesentes sunt, pervenire conigit. Vides quam facile, & in brevi, ingentem multitudinem animarum, velociter currens sermo tibi malitiae hujus insuere possit? Propterea de talibus dicit propheticus Spiritus: „ Quorum os maledictione, & amaritudine plenum est, veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem. „ Unique tam veloces, quam velociter currit sermo. Unus est qui loquitur, & unum tantum verbum proferi; & tamen illud unum verbum, uno in momento, multitudinis audientium, dum aures inficit, animas interficit.**

Si quaeras utrum gravius sit peccatum, detractio, an contumelia?

Respondeo cum distinctione; quia ut S. Thomas observat q. 73. a. 1. detractio differt à contumelia dupliciter; objecto scilicet, & modo. Objecto, quia contumeliosus derogat honori; detractor famae. Modo, quia contumeliosus manifestè derogat, detractor occultè. Si ergo detractio & contumelia spectentur quoad objectum cuique proprium, detractio est peccatum gravius contumeliā; utpote violatio boni praestantioris; fama namque per detractionem violata, praestantior est violato per contumeliam honore; utpote consistente in externa testificatione; fama verò in interna existimatione consistit. Actus verò interni externis praestantiores sunt.

Nec verum est quod Lessius opponit, honorem includere famam: cum frequenter honorentur peccatores, de quibus sinistra est opinio; econtrā iusti honore careant, quia tamen famam bonam habent.

Si verò contumelia & detractio spectentur quoad modum, *gravius peccatum est contumelia, quam detractio* (inquit S. Doctor ad 2.) *in quantum habet majorem contemptum proximi: sicut & rapina peccatum gravius est, quam furtum.*

Ceterum contumelia quā quispiam alteri obicit aliquid crimen coram aliis, regulariter est peccatum gravius simplici detractio: quia non solum laedit honorem, sed & famam, majori cum proximi contemptu.

CAPUT IV.

Varij modi detractionis.

Octo recensentur verbis sequentibus comprehensū, quorum prior continet quatuor modos ipsum diffamandi directè, ipsi causando malam famam; posterior quatuor alios complectitur modos ipsum diffamandi indirectè, diminuendo famam bonam ipsius.

Imponens, augens, manifestans, in mala vertens:

Qui negat, aut minuit, reticet, laudatvè remisit.

Primò itaque proximus diffamatur, ipsi quae detrahitur, saltim ipsi crimen imponendo. Et ista detractionis species pessima est, praesertim si scienter id fiat. Arguit enim nequitiam valdè magnam in detractore, infertque innocenti proximo injuriam longè majorem, quàm dum crimen verum revelatur. Nec excusatur praetextu magnorum bonorum inde resultantium. Non enim sunt facienda mala, ut eveniant bona. Meritò proinde ingemiscunt pii, quòd vicium istud tam commune sit apud homines certi Instituti sub praetextu promovendi ipsius bonum, seu honorem & gloriam.

Secundò proximus injustè diffamatur, augendo malum, quod fecit proximus: participat enim malitiam prioris modi, quatenus imponit

imponit augmentum falsum.

34 Tertio injustè diffamatur, occultum crimen ipsius sine necessitate & causa justa revelando. Quarto, id quod de se est bonum, seu non malum, malâ intentione factum criminando. Quinto & sexto, bonum proximi negando, vel minuendo. Septimo, illud reticendo in circumstantiis, in quibus reticentia significare censetur, quod proximus tantam non mereatur laudem, vel æstimationem, quanta de ipso habetur. Octavo, frigidè laudando; quod frequenter faciunt invidi, seu alii, qui ingeniosè detrahere volentes, dum negare non possunt bona quæ proximus habet, & propter quæ in bona est æstimatione, illa quidem, vel eis illis aliqua faterentur, sed tam frigidè, ut satis insinuent, se non judicare proximum mereri tam bonam quæ de ipso habetur æstimationem.

35 Non est tamen detractio, si justa sit ratio non concurrendi ad laudes quæ immeritis dantur, qualis ratio est, dum fama, quam ultra meritum habet persona laudata, nociva est proximo. Et quamvis alia non esset ratio, quam quod mendari non liceat, ratio ista haud dubiè sufficit, ut non teneamur, nec possimus explicite vel implicite dicere, proximum reverà mereri laudes quæ ei deferuntur, si reverà non mereatur.

CAPUT V.

Variis modi quibus augetur gravitas detractio.

36 Primus: detractio eò gravior est, quò fama magis denigratur, vel ex parte criminis majoris, quod imponitur, vel ex parte majoris divulgationis, proportionaliter ad majorem numerum eorum, qui præsentibus sunt detractio, vel ad majorem garrulitatem eorum, ob quam fieri natum est, quòd apud alios magis & magis divulgabitur.

37 Secundus: detractio eò gravior est, quò magis libera, cumque majori sit advertentia & reflexione.

Tertius: eò est gravior, quò magis injusta. Propterea enim cæteris partibus longè gravius peccat, qui falsum crimen imponit, quam qui verum revelat.

38 Quartus: detractio eò est gravior, quò magis persuasiva. Unde detrahendo, gravius peccat vir, qui multum æstimatur, vel qui probus & sincerus creditur, quam alius. Ob eandem rationem gravior est detractio hypocritica, qualis exempli gratià est illa, quâ detractor dolenter se referre dicit, quod refert. De ea S. Bernardus serm. 24. in Cant. ita scribit. *Sunt species pestis hujus, dum alii quidem nudè atque irreverenter, uti in buccam venerit, virus evomunt detractionis; alii autem quodam simulato verecundie fuce, conceptam malitiam, quam retinere non possunt, adumbrare conantur. Videas præmitti alia suspiria, sicque quidam cum gravitate & tarditate, vultu casto, dimissis superciliis, & voce plangente egredi maledictionem, & quidem san-*

Tom. II.

io persuasibilem, quanto creditur, ab his qui audient, corde invito, & magis condolentis affectu, quam malitiosè proferri. Doleo, inquit, vehementer pro eo, quòd diligo eum satis, & nunquam potui de hac re corrigere eum. Et alius, mihi quidem, ait, bene compertum de illo istud; sed per me nunquam innoisset. At quoniam per alterum patefacta est res, veritatem negare non possum, dolens dico, reverà ita est. Et addit: grande damnum. Nam alius quidem in pluribus valet: ceterum in hac parte, ut verum fateamur, excusari minimè potest.

Ob eandem quoque rationem gravior ex isto capite est detractio, dum detrahens dicit, crimen quidem illud se audivisse, nolle tamen se asseverare ab ipso esse commissum. De quo detractio modo Dominicus Soto l. 5. q. 5. a. 3. sic habet: *Modus iste infamandi est tanto perniciosior, quanto istator, & minoris estimationis: nempe dum quis quæ audivisse refert. Audisti scilicet vicinam tuam amicam acceptare. Id autem, ut ingenium est hominum, statim in aures vicina hujusce verbis insuffurat: hoc aut illud audivi. Ego quidem non credo, sed audivisse refero. Est profectò ingeniosus, sed pestilens detrahendi modus. Nam quò tu te ipsum sanctius justificas, majorem tibi arrogas fidem. Et..... sic fama crevit eundo.*

Quintus modus: eò detractio est gravior, quò finis ipsius est magis perversus. Ideoque multò gravius peccat revelans crimen ex odio, vel invidia, quam ex garrulitate. Quia ut S. Thomas ait q. 73. a. 2. *peccata verborum maxime sunt ex intentione dicentis adjudicanda. Detractio autem, secundum suam rationem, ordinatur ad denigrandam famam alicujus. Unde ille per se loquendo detrahit, qui ad hoc de aliquo obloquitur, eo absente, ut famam denigret. Auferre autem alicui famam, valde grave est. Quia inter res temporales videtur fama esse pretiosior, per cujus defectum impediuntur homo a multis bene agendis. Contingit tamen quandoque, quòd aliquis dicit verba aliqua, per quæ diminuitur fama alicujus, non hoc intendens, sed aliquid aliud. Hoc autem non est detrahere per se & formaliter loquendo, sed solum materialiter, & quasi per accidens. Et si quidem verba, per quæ famam alterius diminuit, proferat aliquis propter aliquod bonum necessarium, debitis circumstantiis observatis, non est peccatum; nec potest dici detractio. Si autem proferat ex animi levitate, absque animo nocendi, absque odii, iræ, vel invidiæ affectu, propter causam aliquam non necessariam, non est peccatum mortale: nisi forte verbum, quòd dicitur, notabiliter famam alicujus ledat, & præcipue in his quæ pertinent ad honestatem vite. Tunc enim lethale peccatum est, ait ibi Sylvius: quia tunc, etsi non expressè, implicite tamen intendit proximi famam ledere, dum ea verba vult proferre, ex quibus gravis læsio famæ proximi per se nata est sequi. Ad quod potest & debet ad-*